Shakira en andere Latino migranten in Londen

Bijgedragen door Evert-jan Quak
vrijdag 07 september 2007

Redactielid Evert-jan Quak is met zijn Chileense vrouw Maritza naar London verhuisd. De column deze maand komt daarom uit de 'kosmopolitische hoofdstad van Europa'.

(Verschenen op de site van Noticias.nl in augustus 2007)

Zondag 5 augustus was het feest in Londen. Hoewel, er valt altijd in Londen wel iets te feesten. Maar nu was het de beurt aan de Latino gemeenschap, die massaal te vinden was in het Burgess Park in Zuid-Londen. Het enorme park, omgeven met grote anonieme flatgebouwen, is jaarlijks het kloppend hart van de Latijns-Amerikaanse gemeenschap. Het Carnaval del Pueblo, dat daar wordt georganiseerd, is het grootste Latijns-Amerikaanse feest in Europa. Met vier podia (Brazilian Stage, Andean Stage, Reggaeton Stage en natuurlijk de Main Stage), het grote aantal ‘traditionele’ eettentjes en de vele tienduizenden bezoekers – zoals de laatste Engelse mode voorschrijft, zijn de meeste mannen getooid in het nationale voetbaltenue van hun dierbare vaderland – heeft het festival iets weg van, laat ik zeggen, Parkpop in Den Haag.

Op het programma alleen géén grote namen. Lokale bandjes en dansgroepen doen hun best de mensenmassa te vermaken. Het hoogtepunt is The Chica Latina Show: een negen jaar oud meisje dat een act opvoert van Shakira omgeven door kleine Latinas die ook flink hun heupen schudden. Daarna komt de echte Shakira. Althans, het vierjarige naamgenootje van de beroemde Colombiaanse die, zo wordt hier gezegd, ‘het grootste Britse danstalent is’. Shakira wordt op het podium gehesen en begint voor haar vier jaren inderdaad wel heel sensueel met haar heupen te dansen. De bezoekers vinden het prachtig. De ouders zijn waarschijnlijk reuzentrots op ‘hun’ talent.

Het is leuk na mijn gedwongen emigratie uit Nederland de Latijns-Amerikaanse gemeenschap in Londen eens te leren kennen. Als het Carnaval del Pueblo representatief is, is het aantal Colombianen hier verreweg het grootst. Hoe is dat eigenlijk in Amsterdam? Ik heb eerlijk gezegd geen idee. Maritza, mijn vrouw, ontmoet zelfs een bekende uit de tijd toen ze in Bolivia woonde. Voor de Camba-eettent (cambas zijn de trotse blanke ‘laaglanders’ uit de Boliviaanse provincie Santa Cruz): ‘Wáááát, jij ook hier? Geweldig…sinds wanneer woon je in Londen?’

Iedereen is blij, het eten smaakt goed, het weer is op deze dag voor het eerst (en voor het laatst?) deze zomer tropisch en er wordt veel gedanst op de salsa, reggaeton en merengue deuntjes. Maar achter deze façade gaat een andere wereld schuil. Hoe komen zoveel Latinos in Londen terecht? Ten eerste omdat het nog steeds betrekkelijk makkelijk is om Engeland binnen te komen, op (valse) studentenvisa bijvoorbeeld. Makkelijker dan in het tegenwoordig veel strengere Spanje zeggen ze hier. Maar wat opvalt, het zijn niet de indigena's of andere arme Latino’s die naar Londen komen. Engeland, en zeker Londen, is duur. De Engelse taal is een obstakel, maar als je wat geld bezit, een opleiding hebt afgerond en jong bent, dan kun je via een studentenvisum voor enkele jaren redelijk makkelijk in Engeland komen wonen.

Maar goed: dat is niet voor iedereen weggelegd en maar twee jaar geldig, zodat je ook in Londen je in rare bochten moet wringen om te mogen blijven. De meeste Latinos werken hier dan ook als een geregistreerde Spanjaard, aan de benodigde papieren geholpen door de Latino-maffia van Elephant and Castle. Met die papieren kun je makkelijk werk vinden bij werkgevers die geen extra onderzoek doen (meestal schoonmaakwerk of in keukens van restaurants en hotels), kan je je inschrijven voor de gratis National Health Service en als ‘Spanjaard’ heb je zogenaamd allerlei EU-rechten. Het is een goede business voor de maffia. Er komen jaarlijks 10.000 Latinos naar Londen en omgeving, gok ik. De valse documenten kosten 180 pond. Dat is dus jaarlijks 1.800.000 pond (2,7 miljoen euro) voor de maffia.

Maar de nieuwkomers zijn er enorm blij mee. Zij voelen zich niet geplukt, maar zijn dankbaar voor de papieren. Ze hebben het geld er al snel uitgehaald. Want de meeste blijven hier voor twee tot vier jaar werken, héél hard werken – twaalf uur per dag en alleen zondags vrij. Maar als je goedkope huisvesting hebt in een woning met andere Latinos, dan kun je per maand ruim 1000 pond sparen, zeker als je met z’n tweeën bent. Een snelle rekensom leert dat dit na vier jaar 48.000 pond is (74.000 euro) – daarvan kan je in veel landen in Latijns-Amerika een leuk huisje kopen, en dat is dan meestal ook de reden van het korte verblijf in Londen.

Ik kom veel (hoog)opgeleide Latinos (vooral Bolivianen, Colombianen en Brazilianen) tegen die zich hier enkele jaren uit de naad werken met een lullige baan, maar met het geld in Latijns-Amerika een nieuwe loopbaan willen starten. Zeker als ze de Engelse taal machtig zijn geworden, maar dat lukt niet iedereen goed.

Het klinkt prachtig, de vraag naar arbeid is groot in Londen en het aanbod komt onder andere uit Latijns Amerika. Hoewel migratie de realiteit is van de wereld zoals we die aan het bouwen zijn, blijft het een omstreden onderwerp. De

grens die wij hier trekken om mensen tegen te houden, is volgens mij een achterhaalde methode. Londen ís Londen omdat het zoveel dynamiek kent vanwege de voortdurende stroom nieuwkomers. Bovendien trekken velen, zeker de Latinos, na enkele jaren weer terug naar hun land van herkomst. Londen zou zonder migranten niet de kosmopolitische hoofdstad van Europa zijn.

En dat brengt me bij Nederland. Hoewel Engeland ook strenge regels kent, is Nederland helemaal doorgeslagen. Hoe is het mogelijk dat ik niet in Nederland mag wonen met mijn Chileense vrouw? Alleen vanwege het feit dat ik niet wil dat ze drie maanden lang een dure en vernederende inburgeringcursus in Chili volgt om daar het Nederlands machtig te worden. (Hallo!!! In Chili???) En ook nog eens: waarom in Chili als ze daar de laatste tien jaar niet heeft gewoond?

De tweede reden waarom ik niet mag wonen in Nederland met Maritza is mijn onbetrouwbare salaris als freelance journalist. What the hell? Ik leefde betrekkelijk goedkoop in Amsterdam en Maritza zou niet in huis zitten en niets doen. Zij is hoog opgeleid en in Nederland kan ze zo werk vinden bij een goed bedrijf.

Nú heeft Maritza goed werk gevonden in Engeland. Ze zijn erg blij met haar. Ze hoeft niet op inburgeringcursus en er wordt niet gesproken over het salaris van haar Nederlandse echtgenoot. Dat dit mogelijk is, heb ik te danken aan de Europese regelgeving. We kunnen samen wonen en werken in Engeland zonder te betalen voor een visum – een Engelsman moet voor het visum voor zijn niet-EU-vrouw een absurd bedrag van bijna 800 pond betalen – omdat het EEA-visum gratis is. Het lijkt erop dat de Europese Unie beter beseft dan de nationale staten, dat Europa alleen dynamisch zal zijn en tot ontplooiing zal komen als we minder rigide zijn en de grenzen openen.

Leve Europa? Zo makkelijk is het ook weer niet. Politiek is het scoren om tegen migratie te zijn. Hierdoor ligt de discussie op nationaal niveau gevoeliger dan op Europees niveau. De Europese Unie is een abstracte entiteit. Maar de EU bestaat nog altijd uit lidstaten en deze willen een Europees migratiebeleid dat er toch vooral repressief uitziet.

In Londen, ik zei het al in het begin, is er altijd wel ergens een groot feest. Maar als het aan de angstige ‘migrantenhaters’ in Europa ligt, was het Burgess Park in Londen op 5 augustus leeg gebleven. Géén feestje en dus géén Shakira.